

De Verborgen Geschiedenis van Vers Veertig – Nummer Negentien

Het tweede wee — Deel zes

Jeff Pippenger
2026-07-20

De boeken Daniël en Openbaring vullen elkaar aan; dat wil zeggen dat zij tezamen tot volmaaktheid worden gebracht.

“In de Openbaring komen alle boeken van de Bijbel samen en vinden zij hun voltooiing. Hier bevindt zich de aanvulling op het boek Daniël.” Handelingen van de Apostelen, 585.

De koninkrijken van de Bijbelse profetie moeten het aandachtspunt van de student der profetie zijn, want daarin wordt voornamelijk de uiterlijke geschiedenis van de laatste dagen uiteengezet.

„Veel beter is het, in het licht van Gods woord, de oorzaken te leren kennen die de opkomst en ondergang van koninkrijken beheersen. Laat de jeugd deze verslagen bestuderen en zien hoe de ware voorspoed van de volken verbonden is geweest met de aanvaarding van de goddelijke beginselen. Laat haar de geschiedenis van de grote hervormingsbewegingen bestuderen en zien hoe vaak deze beginselen, hoewel veracht en gehaat en hun voorstanders naar de kerker en het schavot gebracht, juist door deze offers hebben gezegevierd.” Education, 238.

Heilige geschiedenissen, hetzij de „grote hervormingsbewegingen”, hetzij de „opkomst en val van koninkrijken”; heilige geschiedenissen zijn in Gods Woord een zaak van leven of dood. Paulus heeft in 2 Thessalonicenzen hoofdstuk twee opgetekend dat zij die de waarheid niet liefhebben en daarna een krachtige dwaling ontvangen, dit doen omdat zij ervoor kozen de boodschap te verwerpen die Paulus in die passage aanduidde. De passage wijst op de verhouding van het heidense Rome tot het pauselijke Rome, die tevens de verhouding is van Pergamus en Thyatira, en ook de verhouding van ijzer en leem, evenals de verhouding van de draak tot het pausdom. De opkomst van het pauselijke Rome, voorgesteld door Thyatira, en de val van het heidense Rome, voorgesteld door Pergamus, is een waarheid die zij haten die een krachtige dwaling ontvangen.

In de Milleritische geschiedenis ging het geschil tussen de Millerieten en de protestanten, dat zijn weg vond naar de pionierskaart van 1843, over de vraag welke historische macht in vers veertien van Daniël elf werd voorgesteld als de „geweldenaars van uw volk”. Waren die geweldenaars de opkomst van het heidense Rome, zoals de Millerieten betoogden, of was het de val van de Seleuciden, zoals de protestanten beweerden?

“Ieder volk dat op het toneel van de geschiedenis is verschenen, heeft de gelegenheid gekregen zijn plaats op aarde in te nemen, opdat zichtbaar zou worden of het het voornemen van ‘de Wachter en de Heilige’ zou vervullen. De profetie heeft de opkomst en ondergang van de grote wereldrijken gevolgd — Babylon, Medo-Perzië, Griekenland en Rome. Met elk van deze, evenals met volken van geringere macht, heeft de geschiedenis zich herhaald. Elk had zijn tijd

van beproeving, elk faalde, zijn glorie verging, zijn macht week, en zijn plaats werd door een ander ingenomen....”

“Uit de opkomst en ondergang van volken, zoals die duidelijk worden geopenbaard op de bladzijden van de Heilige Schrift, dienen zij te leren hoe waardeloos louter uiterlijke en wereldse glorie is. Babel, met al zijn macht en zijn pracht, zoals onze wereld sindsdien nooit meer heeft aanschouwd,—macht en pracht die voor de mensen van die dagen zo vast en blijvend schenen,—hoe volkomen is het voorbijgegaan! Als ‘de bloem van het gras’ is het vergaan. Zo vergaat alles wat God niet tot grondslag heeft. Alleen datgene wat verbonden is met Zijn voornemen en Zijn karakter tot uitdrukking brengt, kan standhouden. Zijn beginselen zijn de enige vaste dingen die onze wereld kent.” Education, 177, 184.

De bijbelse geschiedenis is het visioen waarvan Salomo zei dat, waar het ontbreekt, men te gronde gaat. De Millerieten onderkenden en verkondigden de honderd vijftig jaren die in Openbaring hoofdstuk negen, verzen vijf en tien, als „vijf maanden” worden voorgesteld, maar zij hebben de geschiedenis die in hoofdstuk negen van Openbaring wordt weergegeven niet diepgaand onderzocht. Zij identificeerden terecht de vijf maanden van vers tien, maar meenden kennelijk dat, omdat zowel vers vijf als vers tien beide de uitdrukking „vijf maanden” bevatten, deze eenvoudigweg een nadruk vormde op de profetie van kwelling die in beide verzen wordt voorgesteld. Thans kan gemakkelijk worden aangetoond dat, wanneer vers vijf „vijf maanden” voorstelt, dit honderdvijftig jaren voorstelt die begonnen bij de dood van Mohammed in 632 en eindigden in 782 met de vernedering van keizerin Irene van het Byzantijnse, of Oost-Romeinse, rijk.

De pioniers hadden gelijk in hun toepassing van vers tien op de slag bij Nicomedia op 27 juli 1299 als het begin van honderd vijftig jaar, die eindigden met de vernedering van de laatste Constantijn die in Constantinopel regeerde op 27 juli 1449. Regel op regel identificeert een periode van honderd vijftig jaar de wereldwijde islam, zoals voorgesteld door zowel de eerste weeën, de islam van Arabië, als de tweede weeën, de islam van Turkije. De islam die zowel de keizer als de keizerin tezamen vernederde, identificeert de wereldwijde islam als de verovering van een koninkrijk dat bestaat uit een vrouw, voorgesteld door Irene, en een man, voorgesteld door Constantijn de laatste.

In de honderdvijftig jaren die eindigen met de vernedering van Irene, krijgt de islam van Arabië de heerschappij over het gebied of grondgebied van Byzantium, waardoor Irene in zulk een vernederde positie achterblijft dat zij gedwongen werd gedurende drie jaar schatting te betalen, naast andere opgelegde heffingen. Toen de vernedering van Constantijn de laatste plaatsvond, markeerde dit het begin van een periode van vier jaar die eindigt met een belegering en de omverwerping van de hoofdstad van het oostelijke Rome. In beide gevallen was het de islam: Arabische islam voor Irene en Turkse islam voor Constantijn de laatste. In de laatste dagen zal de wereldwijde islam, vertegenwoordigd door de twee getuigen van de Arabische en Turkse islam, zoals uiteengezet in de eerste en tweede wee; eerst het grondgebied innemen, en vervolgens de hoofdstad. De politieke entiteit van de laatste dagen, vertegenwoordigd door het Constantijn van het oostelijke Rome, is symbolisch gehuwd met de religieuze entiteit van de laatste dagen,

vertegenwoordigd door het Irene van het oostelijke Rome. Ik gebruik de term politieke en religieuze entiteit om aan te geven dat het symbool van het beeld van het beest eerst in de Verenigde Staten en vervolgens in de wereld voorkomt. Het beeld van het beest is het symbolische huwelijk van Constantijn en Irene, die beiden vernederd worden doordat zij hun grondgebied en hoofdstad aan de islam verliezen.

Hun huwelijk wordt vastgesteld door de twee geschiedenissen met elkaar in overeenstemming te brengen, en het werd voorafgebeeld door het huwelijk tussen Constantia en Licinius in 313, toen het Edict van Milaan werd ingesteld, en de symbolische gemeente van Smyrna eindigde en de symbolische gemeente van Pergamus begon. Degenen die Paulus aanduidt als degenen die een krachtige dwaling ontvangen, weigeren de waarschuwende boodschap van Paulus te zien, die een afval omvat voordat de mens der zonde geopenbaard wordt. De afval vindt plaats in de geschiedenis van Pergamus, en de mens der zonde werd in 538 geopenbaard; toen begon de gemeente van Thyatira.

Laat niemand u op enigerlei wijze misleiden; want die dag komt niet, tenzij eerst de afval gekomen is en de mens der zonde geopenbaard is, de zoon des verderfs; die zich verzet en zich verheft boven al wat God genoemd of als God vereerd wordt, zodat hij als God in de tempel van God zit en zichzelf vertoont dat hij God is. 2 Thessalonicenzen 2:3, 4.

De geschiedenis van het oostelijke Rome levert twee getuigenissen voor de profetische waarheid die eveneens wordt voorgesteld in de symbolische verhouding van het oostelijke Rome tot het westelijke Rome. In die verhouding is het westelijke Rome de kerk en het oostelijke Rome de staat. Rome is een combinatie van kerk en staat, voorgesteld als ijzer en leem in Daniël hoofdstuk twee.

Een reden waarom overtuigend kan worden vastgesteld dat in de laatste dagen de wereldwijde islam optrekt tegen een macht die wordt voorgesteld als een combinatie van kerk en staat, waarbij zij haar grondgebied en hoofdstad inneemt, wordt ondersteund door twee andere getuigen uit de heilige geschiedenis van Openbaring negen. Osman veroverde het grondgebied van Nicomedia op 27 juli 1299, en vervolgens veroverde hij twee jaar later, in 1301, het grondgebied van Nicea. Zijn zoon veroverde in 1331 de hoofdstad Nicea, en diezelfde zoon veroverde de hoofdstad Nicomedia in een vierjarig beleg dat eindigde in 1337. De pioniers markeerden 27 juli 1299 met Osman, maar zagen nooit naar de volgende slag, de slag om Nicea, als de historische tweede stap in de vestiging van het Ottomaanse Rijk. 27 juli 1299 was de eerste stap van verscheidene stappen om de zondagwet te bereiken. De eerste twee stappen van de Turkse islam identificeerden het begin van een profetie die eindigde in 1449, vervolgens opnieuw in 1840, vervolgens opnieuw op 11 september en vervolgens opnieuw op 31 december 2023.

De eerste van die twee stappen markeerde niet alleen het begin van honderdvijftig jaar, maar markeerde ook het begin van achtendertig jaar. Zij begon met Osman die het gebied van Nicomedië innam, en zij eindigde achtendertig jaar later, toen Osmans zoon de hoofdstad van Nicomedië innam aan het einde van een belegering van vier jaar, in 1337. Het getal achtendertig vertegenwoordigt „oprijzen”, en de eerste stap, waarin Osman het gebied innam, markeerde het oprijzen van de Turkse islam. In die eerste stap van achtendertig jaar markeert een belegering van

„vier jaar” de afsluiting. Bij de laatste stap van de honderdvijftig jaar wordt de vernedering voltrokken, en vier jaar later, in 1453, wordt de hoofdstad van Oost-Rome ingenomen.

Of het nu de Ottomaanse Turken waren in 1453, of Osmans zoon die zowel Nicomedia in 1337 als Nicaea in 1331 innam, in alle drie de gevallen had elke hoofdstad op enig moment in de geschiedenis gediend als de hoofdstad van het oostelijke Rome. Alle drie de lijnen duiden op de verovering van het oostelijke Rome. Elk van die drie lijnen duidt erop dat de islam eerst het grondgebied en daarna de hoofdstad van het oostelijke Rome veroverde. De naam van alle drie de hoofdsteden is dezelfde als de naam van het grondgebied. Elk van de drie lijnen heeft onderscheiden historische alfa- en omegafiguren. Terwijl zij een relatie tussen kerk en staat aanwijzen met de vernedering door de islam van zowel keizer als keizerin, verbindt de profetische vernedering hun lijnen met het westelijke Rome, dat eveneens werd vernederd door Constantijn de Grote toen hij in 330 Constantinopel verkoos boven de stad Rome. De uiteindelijke vernedering van het westelijke Rome kwam in 476 met de laatste keizer, en vanaf dat moment bleef het snel verder in verval raken.

Westelijk Rome was, in verhouding tot oostelijk Rome, de kerk; het oosten was de staat. Vernedering in het begin in 330, vervolgens vernedering in 476, en daarna in 782 en vervolgens opnieuw in 1449. Een lijn van vernedering die begint met de verdeling van een koninkrijk, gevolgd in 476 door de vernedering van het verlies van de keizer, en derhalve van het rijk, om vervolgens gevolgd te worden door de islam, die eerst vernedering bracht over het grondgebied van het oosten in 782 en daarna over de hoofdstad van het oosten in 1453.

De islam van de Bijbelprofetie brengt de lijn van zowel het oostelijke als het westelijke Rome aan het licht, en het licht dat de islam heden voortbrengt, stemt overeen met, maar reikt veel verder dan, wat het fundamentele licht over de islam voor de Milleritische pioniers was. De beproevingsstijd die in 2024 begon met wie „de geweldenaars van uw volk zijn, die het gezicht bevestigen”, was de alfa van de beproevingsperiode, en nu, aan het einde van de beproevingsperiode, voegt licht uit het onderwerp van de islam van Openbaring hoofdstuk negen getuigenissen toe van het westelijke en het oostelijke Rome die tot deze huidige laatste dagen nooit zijn onderzocht.

De profetische lijnen van de islam, weergegeven in hoofdstukken negen tot en met elf, brengen de geschiedenislijnen die zich bevinden in Daniël elf, verzen tien tot en met zestien, samen, door getuigenissen te verschaffen die aansluiten bij lijnen die in deze artikelen reeds worden besproken. Maar binnen de profetische illustratie van de opkomst van de islam bevindt zich tevens de opkomst van zowel de beweging van de Millerieten als de beweging van de honderdvierenveertigduizend. Twee perioden van vier jaar, vast verankerd binnen en als onderdeel van de tijdsprofetieën van Openbaring negen, leveren getuigenis van de vier jaren van 1840 tot 1844. In 1844 is profetische tijd er niet langer, zodat de symbolische periode van vier jaar wordt bepaald door haar profetische kenmerken, niet door tijd. De eerste periode van vier jaar duidt op de verovering van Nicomedia, de voormalige oostelijke Romeinse hoofdstad, door de islam in 1337, achtendertig jaar nadat zijn vader het gebied had veroverd. De tweede periode van vier jaar duidt op de vernedering van de politieke en religieuze heersers van het oostelijke Rome in 1449, teweeggebracht door de islam, en

de derde periode van vier jaar duidt op een heerlijke openbaring van de kracht van God, toen de engel die de aarde verlichtte met zijn heerlijkheid op 11 augustus 1840 nederdaalde.

De Milleritische geschiedenis van de eerste en tweede engel stemt overeen met de geschiedenis van de derde engel tijdens de verzegeling van de honderd vierenveertigduizend. Dat laatste verzegelingswerk is het uitdelgen van de zonde; het is de vereniging van de goddelijkheid met de menselijkheid en het vindt plaats tijdens een oorlogvoering die door de islam wordt teweeggebracht.

En hij opende de bodemloze put; en er steeg rook op uit de put, als de rook van een grote oven; en de zon en de lucht werden verduisterd vanwege de rook van de put. En uit de rook kwamen sprinkhanen voort over de aarde; en hun werd macht gegeven, zoals de schorpioenen der aarde macht hebben. En hun werd bevolen dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen gewas, noch enige boom; maar alleen die mensen die het zegel van God niet op hun voorhoofden hebben. Openbaring 9:2–4.

De volmaakte vervulling van elke profetie ligt in de laatste dagen, dus deze passage duidt de verzegeling van de honderd vierenveertigduizend aan. De profetie over de islam in Openbaring negen verschaft de historische sleutel om de meest volledige illustratie van de macht die het visioen bevestigt, samen te brengen in de geschiedenis die culmineerde op 11 augustus 1840, toen de islam werd beteugeld. Vanaf dat punt strekte het getuigenis van Openbaring negen zich uit tot in hoofdstuk tien en de geschiedenis van de eerste en de tweede engel. Vervolgens komt in hoofdstuk elf het derde wee plotseling bij de zondagswet, wanneer de luide roep van de derde engel begint. Hoofdstuk negen is de sleutel van de islam bij het ordenen van de opkomst en ondergang van koninkrijken zoals uiteengezet in Daniël en de Openbaring. Hoofdstukken tien en elf duiden de ervaring van de honderd vierenveertigduizend wijze maagden aan. Hoofdstuk negen duidt het symbool aan dat het uitwendige visioen bevestigt, en hoofdstukken tien en elf duiden het inwendige visioen aan dat verbonden is met het volgen van het Lam in het Allerheiligste.

Openbaring hoofdstuk tien opent met Christus als de machtige engel die neerdaalt met een geopend boekje. Die gebeurtenis werd vervuld op 11 augustus 1840, bij de afsluiting van de profetie van Openbaring negen, die driehonderd eenennegentig jaar en vijftien dagen aanduidt. Openbaring tien beschrijft de daaropvolgende geschiedenis totdat de boodschap bitter werd in de maag van Johannes op 22 oktober 1844. De vier jaren van 1840 tot 1844 beginnen met de komst van de eerste engel en eindigen met de komst van de derde engel. Die vier jaren die volgden op de vervulling van 11 augustus 1840 werden voorafgebeeld door vier jaren van 27 juli 1449 tot 1453, aan het begin van de driehonderd eenennegentig jaren en vijftien dagen. Beide perioden van vier jaar stemmen overeen met de vier jaren van het beleg van Nicomedia van 1333 tot 1337. Symbolisch werd Oost-Rome driemaal door de islam veroverd. De eerste keer was bij het beleg van Nicea in 1331, vervolgens bij het vierjarige beleg van Nicomedia in 1337, en daarna bij het beleg van Constantinopel in 1453.

Diocletianus verdeelde Rome wettelijk in oost en west in 393, en Constantijn verdeelde Rome profetisch in oost en west in 330. In 395, bij de dood van keizer Theodosius I, werd het rijk formeel

en blijvend verdeeld, toen hij het oosten en het westen naliet aan zijn twee zonen. De Katholieke kerk werd in 1054 verdeeld in oost en west bij het „grote schisma”. De verdeeldheid voltrok zich geleidelijk, evenals de ondergang die erop volgde. Die verdeeldheid bestaat voort tot op deze dag. Binnen vijftig jaar na die datum begon de westerse kerk in Rome aan ongeveer tweehonderd jaar van kruistochten tegen de islam. West-Rome viel toen het in 476 zijn laatste keizer verloor. Oost-Rome viel in 1453. Pauselijk Rome viel in 1798. Heidens Rome werd verdeeld in oost en west in 393, 330 en 395. Pauselijk Rome werd verdeeld in oost en west in 1054. Zuster White wijst op de opkomst en ondergang van koninkrijken als een primair referentiepunt in de studie van Gods Woord.

De koninkrijken die vanuit hoofdstuk negen van Openbaring in het licht van de geschiedenis worden gebracht, versterken het betoog dat het Rome is dat het visioen bevestigt. De profetische verbinding tussen de islam en de honderd vierenveertigduizend is het bewijs dat de boodschap van de middernachtsroep, die werd getypeerd door Christus’ intocht in Jeruzalem op een ezel, wordt voorgesteld door een tijdsprofetie die begon in de tijd van het eerste wee, in het tweede deel van de profetie voortging in het tweede wee, en haar vervulling bereikte in de vierjarige geschiedenis waarin de Milleritische beweging van de eerste en de tweede engel begon met de vervulling van juist die profetie. De profetie begon met het symbool van „achtendertig en twee jaar” (1299 en 1301) jaren, waarmee de opkomst van de islam werd gemarkeerd, en zij eindigde met het symbool van „achtendertig en twee jaar” (1838 en 1840), waarmee de opkomst van de Millerieten werd gemarkeerd.

In 1844, aan het einde van de vierjarige periode van de Millerieten die was voorafgeschaduwde door de belegering van 1333 tot 1337, en van 1449 tot de belegering van 1453, mocht profetische tijd niet langer worden toegepast. Het oprichten van het vaandel van de honderd vierenveertigduizend houdt rechtstreeks verband met de profetie waarin de islam wordt opgericht.

Juda, gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op de nek uwer vijanden; de zonen van uw vader zullen zich voor u neerbuigen. Juda is een leeuwenwelp; van den roef zijt gij opgekomen, mijn zoon; hij kromde zich, hij legde zich neder als een leeuw en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt; en Hem zullen de volken gehoorzaam zijn. Hij bindt zijn veulen aan den wijnstok, en het jong van zijn ezelin aan den edelen wijnstok; hij wast zijn kleed in wijn en zijn gewaad in druivenbloed. Zijn ogen zijn rood van wijn, en zijn tanden wit van melk. Genesis 49:8–12.

De honderdvierenveertigduizend weerspiegelen volmaakt het karakter van Christus, en Christus is, naast andere symbolische voorstellingen, „de uitgelezen wijnstok”. Ismaël wordt in Genesis 16:12 aangeduid als een „wilde” man.

En hij zal een wilde man zijn; zijn hand zal tegen ieder mens zijn, en de hand van ieder mens tegen hem; en hij zal wonen in de tegenwoordigheid van al zijn broeders.

Het woord dat als „wild” is vertaald, is de wilde Arabische ezel. Christus’ vertegenwoordigers in de laatste dagen rijden op de boodschap van de wilde Arabische ezel, de ezel waarop Christus

Jeruzalem binnenreed, de ezel die uiteindelijk sprak nadat Bileam hem voor de derde maal had geslagen. De boodschap die in 1840 de boodschap van de eerste engel bekrachtigde, zag geen relevante en belangrijke honderdvijftigjarige profetie in juist die profetische geschiedenis waarin de boodschap die de beweging bekrachtigde, zich bevond. Zij zagen geen twee perioden van vier jaar in diezelfde tijdsprofetie die de geschiedenis van 1840 tot 1844 typeerden. De Leeuw uit de stam van Juda ontvouwt nu licht uit de „oude paden” dat nooit eerder is gezien, en het is licht dat in overeenstemming is met dat licht dat zich sinds 31 december 2023 heeft ontsloten. Het neemt alle twijfel weg of het de islam is die Nashville treft. Het licht verheldert het symbool van Rome en wordt aldus een omega-uitspraak ten aanzien van de alfa-controverse in 2024 over de rovers van uw volk, en het is tevens het omega-symbool van het betoog over datzelfde symbool in de Milleritische geschiedenis. Het identificeert dat de islam van de tijdsprofetieën van Openbaring negen de uitwendige boodschap is gedurende de inwendige geschiedenis van de verzegelingstijd van de honderdvierenveertigduizend. Wij onderwijzen dit feit reeds enige tijd, maar het kan nu op één lijn worden aangetoond die begint in Openbaring negen en eindigt in Openbaring elf. De derde periode van vier jaar, verbonden met de tijdsprofetie van de islam die van 1840 tot 1844 werd vervuld, illustreert de verzegelingstijd van de honderdvierenveertigduizend. Door de grote aardbeving van Openbaring elf worden de honderdvierenveertigduizend opgericht als een banier.

In Ezechiël zevenendertig is het doen opstaan van Gods volk als een leger een proces in twee stappen dat was voorafgebeeld door de schepping van Adam. Eerst werd Adam uit het stof gevormd, daarna blies Christus hem de levensadem in. In Ezechiël vormt de eerste profetie de dode lichamen, maar zij zijn nog steeds dood. Vervolgens wordt op de vier winden geprofeteerd, en zij worden over de lichamen geblazen, waarna deze opstaan als een machtig leger. De getallen achtendertig en veertig vertegenwoordigen die twee stappen.

Wij zullen deze dingen in het volgende artikel voortzetten.

Hierna was er een feest van de Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem. Nu is er te Jeruzalem, bij de Schaapspoort, een badwater, in het Hebreeuws Bethesda genaamd, met vijf zuilengangen. Daarin lag een grote menigte kranken, blinden, kreupelen en verschrompelden, wachtende op de beroering van het water. Want een engel daalde op zekere tijden neer in het badwater en bracht het water in beroering; wie dan het eerst, na de beroering van het water, erin afdaalde, werd gezond, welke ziekte hij ook had. En er was daar een man die reeds achtendertig jaar aan een kwaal leed. Toen Jezus hem zag liggen, en wist dat hij al lange tijd in die toestand verkeerde, zei Hij tot hem: Wilt gij gezond worden? De kranke antwoordde Hem: Heer, ik heb niemand om mij in het badwater te werpen wanneer het water beroerd wordt; maar terwijl ik kom, daalt een ander vóór mij af. Jezus zei tot hem: Sta op, neem uw bed op en wandel. En terstond werd de man gezond, nam zijn bed op en wandelde; en het was sabbat op die dag. Johannes 5:1–9.

Sta nu op, zei ik, en trek over de beek Zered. Toen trokken wij over de beek Zered. En de tijd waarin wij van Kades-Barnea kwamen, totdat wij over de beek Zered waren getrokken, was achtendertig jaar; totdat heel het geslacht der krijgslieden uit het midden van het leger was omgekomen, zoals de HEERE hun gezworen had. Deuteronomium 2:13, 14.